

Toni Koletić , Mladen Janković

***UPUTSTVO ZA
KORIŠĆENJE DAISY
KNJIGA***

Sadržaj

Šta je DAISY audio format?.....	3
Priprema za čitanje DAISY knjiga	5
Programi za reprodukciju DAISY knjiga	14
Instaliranje AMIS READER-a	14
Otvaranje DAISY knjige u AMIS-u	20
Upotreba AMIS-a	24
Podешavanje da AMIS prepoznaje udžbenik	28
Instaliranje Java Runtime-a	32
Instaliranje DDreader-a	33
Otvaranje knjige u DDreader-u	36
Upotreba DDreader-a.....	38

Želeći da nastavnicima, učenicima i roditeljima učenika olakšamo pronalaženje, preuzimanje, instalaciju i korišćenje knjiga u DAISY formatu, pristupili smo izradi ovog detaljnog uputstva.

NAPOMENA: Uspješno korišćenje priručnika pretpostavlja određeni stepen informatičke pismenosti.

Šta je DAISY audio format?

DAISY audio format je nova tehnika snimanja knjiga. Ime DAISY (Digital Accessible Information System) znači da je knjiga digitalni tip podgataka, da se može pristupiti bilo kom dijelu knjige gotovo automatski i da se ona koristi putem informacionog sistema. Knjige snimljene u ovom formatu prevashodno su namjenjene djeci bez ili sa ostatkom vida.

DAISY knjiga je multimedijalno izdanje štampane knjige, kombinacija audio formata i teksta. Do sada su u upotrebi bile audio knjige u MP3 formatu čiji sadržaj nije bilo jednostavno pretraživati. Prednosti DAISY knjiga u odnosu na brajeve i dosadašnje audio formate knjiga je dobra navigacija kroz knjigu, lako konvertovanje u druge audio formate (audio kasete, audio CD, mp3), lako i jeftino arhiviranje, kao i razmjene knjiga putem internet biblioteka.

- Navigacija kroz knjigu je izuzetno dobra što podrazumijeva olakšano kretanje kroz stranice udžbenika, jednostavan prelaz na željenu stranicu knjige pomoću numeracija stranica, lako vraćanje na prethodnu ili sljedeću frazu (u našim udžbenicima rečenicu), stranu, naslove ili podnaslove.

- Lako i brzo se vrši konverzija iz DAISY u druge audio formate (audio kasete, audio CD, MP3 CD). Ukoliko korisnik nema potreban hardver ili softver za slušanje knjige u DAISY formatu, može je preslušati kao običnu audio knjigu (na mp3 plejeru, telefonu, kompjuteru,...).

- Ukoliko već postoji audio zapis neke knjige ona se može bez ponovnog snimanja izmontirati u DAISY knjigu, odnosno dosadašnji audio formati knjiga se mogu konvertovati u DAISY format. Lako i jeftino se arhivira (na jednom hard disku od 500 GB može stati oko 8000 sati zvučne knjige - preko 1000 knjiga).

- Omogućena je razmjena knjiga sa drugim bibliotekama koje imaju DAISY knjige, a takvih biblioteka biće sve više u buduće. Knjiga se može prenositi kao i svaki drugi digitalni tip podataka – putem memorija (USB, CD, DVD,...), i putem interneta. Pošto je format digitalan svaka kopija ima kvalitet originala.

Za čitanje DAISY knjiga potrebno je imati kompjuter ili laptop uz određeni program ili čitač DAISY knjiga.

Za sve dodatne informacije vezane za DAISY knjige ili ukoliko imate problema sa pokretanjem knjiga možete se obratiti na e-mail:

daisy.info.rc@gmail.com.

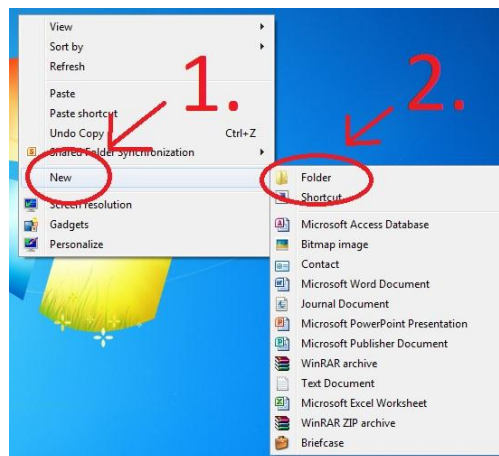
Priprema za čitanje DAISY knjiga

Korak 1

Napravite folder na desktopu i dajte mu ime npr. DAISY MATERIJAL ili MOJE CITANKE ili naziv po vlastitom izboru, ali vodeći računa o tome da ime foldera bude ispisano latinicom i da ne sadrži slova č, ć, ž, đ, š, (mala ili velika). Ova slova dovode u zabunu program koji se koristi za prikazivanje i slušanje knjiga u DAISY formatu.

1.1.

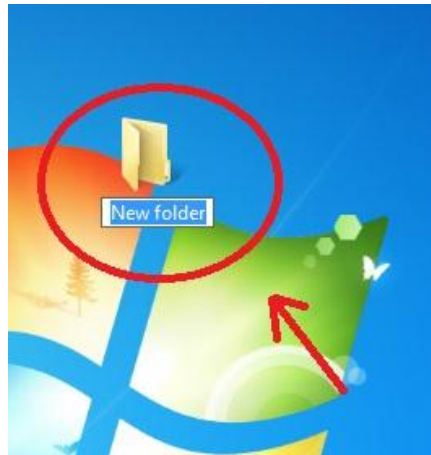
Desnim klikom miša na desktop otvara se kao na slici padajući meni:

slika 1

1.2.

Odabirom opcije **New** pa zatim opcije **Folder**, na desktopu će se pojaviti folder kao na slici 2:

slika 2

1.3.

Desnim klikom miša na folder otvara se padajući meni kao slici 3:

slika 3

Zatim izaberete opciju ***Rename***, upišete željeno ime foldera i pritisnete taster ***ENTER***, nakon čega dobijate folder sa dodijeljenim imenom kao na slici 4:

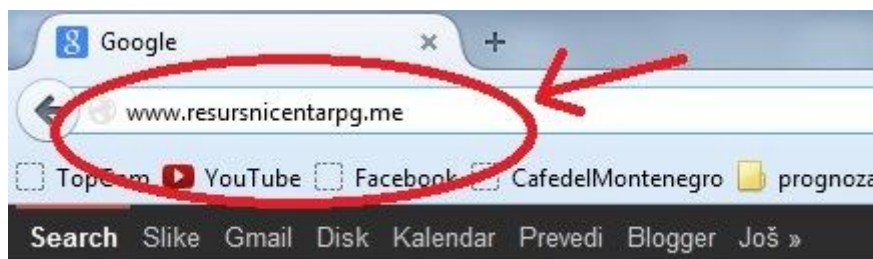
slika 4

Korak 2

Sljedeći korak je pronalaženje sajta *JU Resursnog centra za djecu i mlade „Podgorica“* ili sajta *Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica* sa kojih možete preuzeti DAISY udžbenike, kao i potrebni softver za reprodukciju.

2.1.

Potrebno je pokrenuti neki od raspoloživih pretraživača. Zatim unesete adresu www.resursnicentarpg.me u odgovarajuće polje (slika 5):

slika 5

2.2

Pritiskom tastera **ENTER** otvaramo traženi sajt i početnu stranicu na kojoj biramo dio **BIBLIOTEKA** (slika 6).

slika 6

2.3.

U biblioteci odabiramo opciju **AUDIO BIBLIOTEKA** (slika 7).

slika 7

Pokretanjem segmenta audio biblioteka dolazimo do stranice sa čitankama, uputstvom i softverom za čitanje DAISY knjiga. (slika 8)

slika 8

Odnosno (slika 9):

slika 9

2.4.

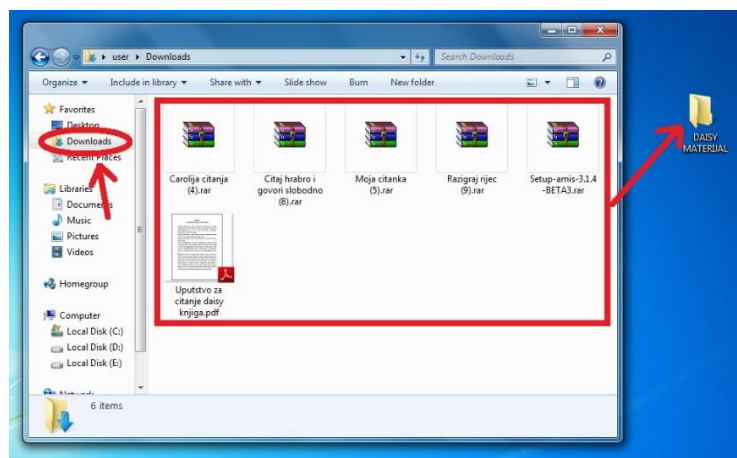
Sa ovih linkova, označenih na slici 9, preuzimamo uputstvo za korišćenje DAISY knjiga, udžbenike, i softver (program) za reprodukciju knjiga.

2.5.

Preuzimanje DAISY udžbenika, uputstva i softvera ostvarujemo klikom na linkove obilježene strelicama (slika 9). Materijal, ako ne odredimo drugačije, smješta se u folder **DOWNLOADS**.

2.6.

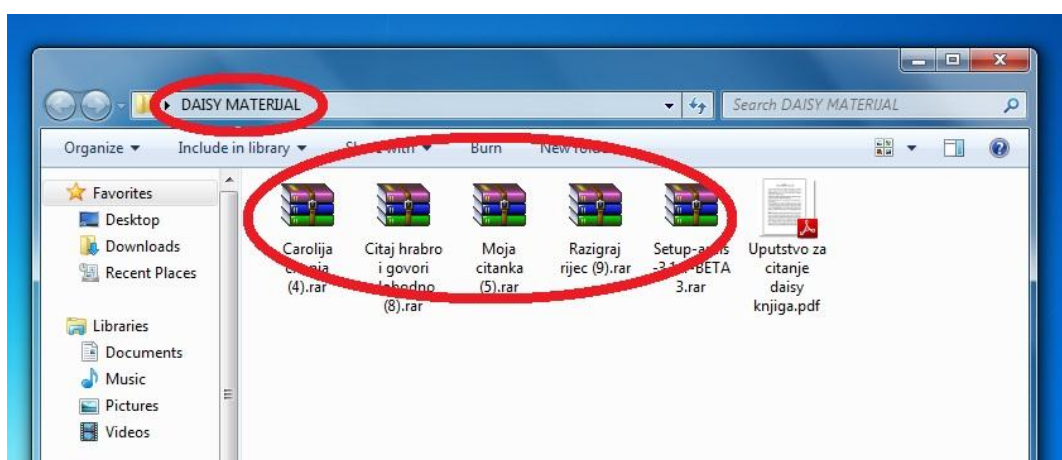
Na početku ovog uputstva kreirali smo folder (slika 4) gdje želimo da smjestimo naš material i to ćemo uraditi prebacivanjem iz foldera **DOWNLOADS** u kreirani folder na desktopu (slika 10).

slika 10

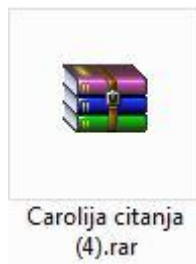
Korak 3

Udžbenici u folderu **DAISY MATERIJAL** su zipovani (zapakovani) i moramo ih otpakovati .

slika 11

Na jednom primjeru pokazujemo kako raspakovati zipovan folder. Radnju ponavljamo onoliko puta koliko imamo zipovanih foldera. Zipovani folder imaju karakteristične ikonice koje ih razlikuju od ostalih foldera (slika 12). Može se desiti da se na vašem računaru nalazi drugi program za zipovanje ali je postupak za otpakovanje foldera sličan.

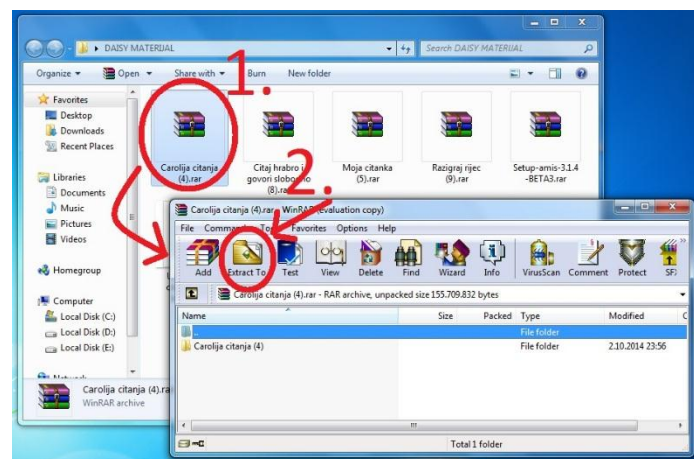

slika 12

3.1.

Zipovani folderi se otvaraju posebnim programima koji se aktiviraju dvostrukim klikom na zipovani folder .

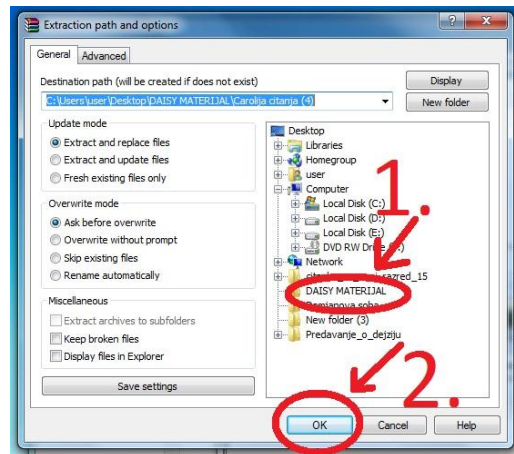
Kada dva puta kliknemo na jedan od ovih foldera (zipovanih udžbenika) otvara se novi prozor koji izgleda kao na (slici 13):

slika 13

3.2.

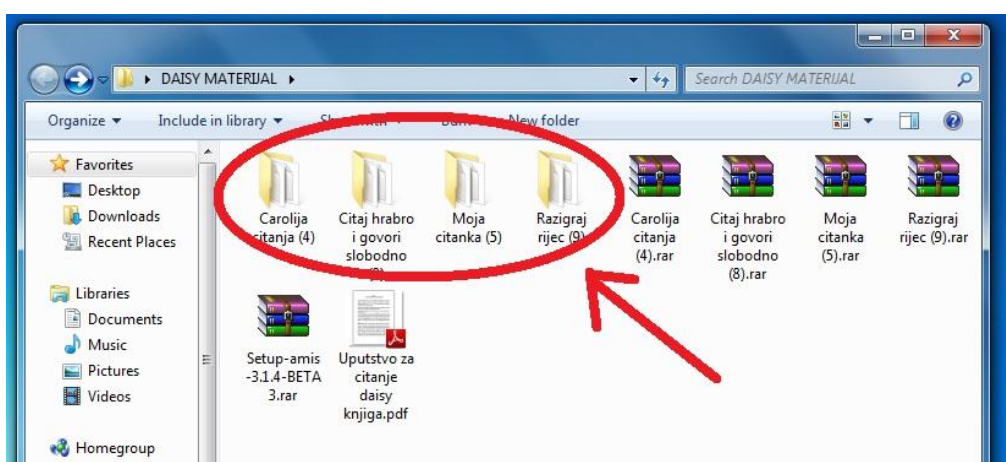
Sljedeći potez je da kliknemo na ikonicu **Extract To** (slika 13), čime dajemo naredbu da želimo da otpakujemo folder (udžbenik). Klikom na **Extract To** otvara se novi prozor kao na slici 14 u kome jednim klikom obilježimo folder DAISY MATERIJAL i poslije toga kliknemo **OK**.

slika 14

3.3.

U folderu DAISY MATERIJAL pojavio se novi podfolder (otpakovani udžbenik) i u ovom obliku udžbenik je spreman za upotrebu. Postupak otpakivanja ponavljamo sa ostalim udžbenicima (slika 15).

slika 15

Kada otpakujete udžbenik možete obrisati one zapakovane udžbenike (slika 12) kako vam ne bi nepotrebno zauzimali prostor.

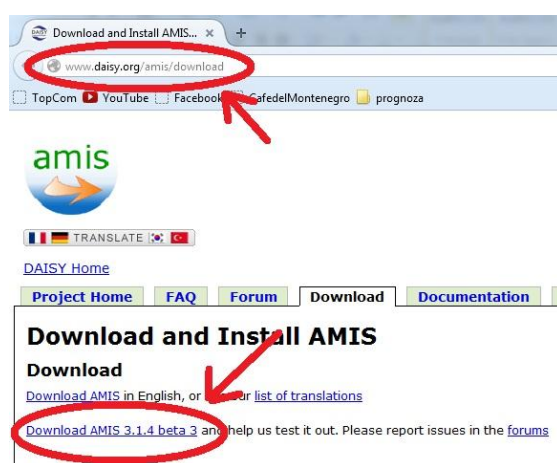
Programi za reprodukciju DAISY knjiga

Za reprodukciju knjiga u uputstvu su vam ponuđeni **AMIS READER** i DDreader+, programi koji su besplatni, i Dorphin easy reader koji nije besplatan ali je jeadn od boljih za čitanje DAISY knjiga. Na internetu možete pronaći još dosta različitih programa za reprodukciju DAISY knjiga koji rade na isti ili sličan način kao i ponuđeni programi.

Instaliranje AMIS READER-a

Za reprodukciju knjiga, na sajtu Resursnog centra za djecu i mlade “Podgorica” (slika 9), ponuđen vam je **AMIS READER** program koji je besplatan, trenutna verzija programa radi dobro na operativnom sistemu Wnidows XP i Windows 7 (32b) i veoma je praktičan za upotrebu, loše se pokazo na na operativnom sistemu Windows 7 (64b) i novijim verzijama Windows-a gdje bolje rade DDreader+ i Dolphin easy reader.

Osim na sajtu Resursnog centra za djecu i mlade “Podgorica” AMIS možete preuzeti i na sajtu www.daisy.org/amis/download i to kao beta verziju (još uvijek nije finalna verzija) (slika 16).

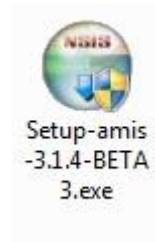
slika 16

Ono što slijedi jeste instaliranje programa za reprodukciju knjiga u DAISY formatu, odnosno instaliranje AMIS-a. Upotrijebićemo AMIS 3.1.4.-

BETA 3 koji smo preuzeli sa sajta Resursnog centra (slika 9) ili sa sajta www.daisy.org/amis/download (slika 16). Ukoliko je program zipovan/zapakovan (slika17) prvo ga treba otpakovati (ponoviti postupak kao sa otpakivanjem udžbenika).

slika 17

slika 18

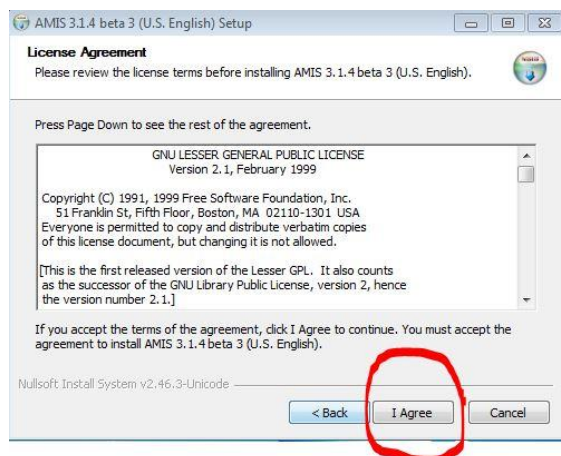
Kada imate ikonicu programa kao na slici 18 pokrenete instalaciju programa dvostrukim lijevim klikom miša otvara se prozor kao na slici 19:

Slika 19

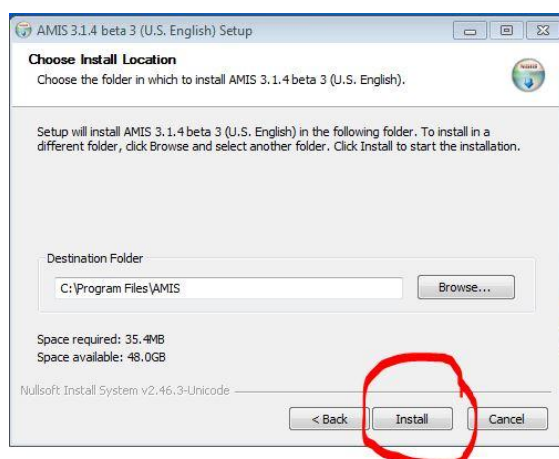
Potvrdimo opciju **Next** i otvara se prozor kao na slici 20:

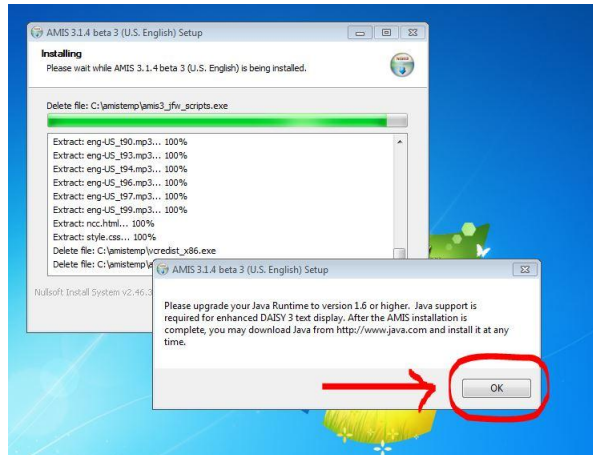
slika 20

U ovom prozoru potvrđujemo da se slažemo sa uslovima korišćenja programa koji je besplatan. Poslije potvrde **I Agree** pojavljuje se prozor na kome ćemo kliknuti dugme **Install** (slika 21):

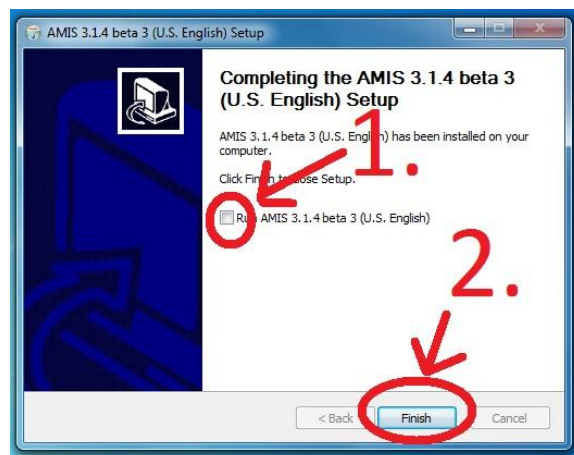
slika 21

Instalacija je krenula i u jednom trenutku dobićete poruku kao na slici 22. Poruka vas obavještava da morate da imate određeni java program instaliran u vašem operativnom sistemu. Potrebni java program je uglavnom već instaliran tako da ćete samo potvrditi **OK** i ukoliko AMIS ne bude radio kako treba u temi **Instaliranje Java Runtime-a** dato je uputstvo kako da instalirate i JavaRuntime.

slika 22

Instalacija se završava i otvara se novi prozor (slika 23). Nećemo pokretati AMIS, odnosno rasčekiraćemo pokretanje AMISA (slika 23 - 1.) i kliknućemo na finish kao na sljedećoj slici 23.

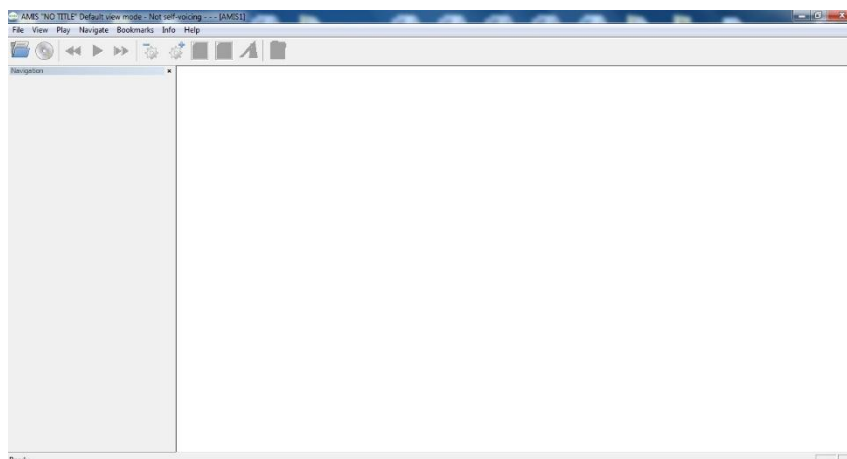
slika 23

Po završetku ovih radnji na desktop-u će se pojaviti ikonica za AMIS koja izgleda kao na slici 24.

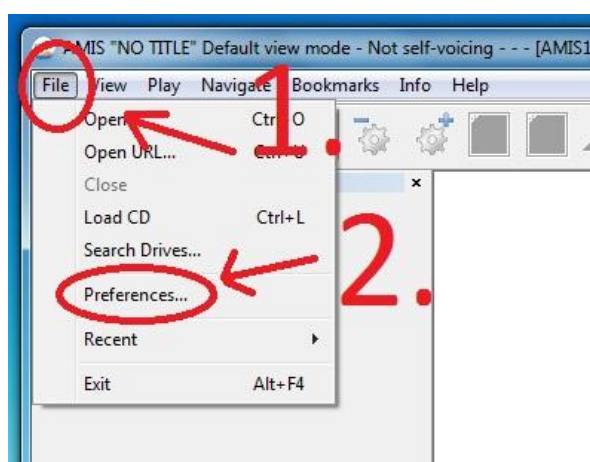
slika 24

Pokrećemo AMIS. To radimo dvostrukim klikom na ikonicu AMIS-a (slika 24) koja je na desktopu. Pred nama je softver za čitanje knjiga u DAISY format (slika 25).

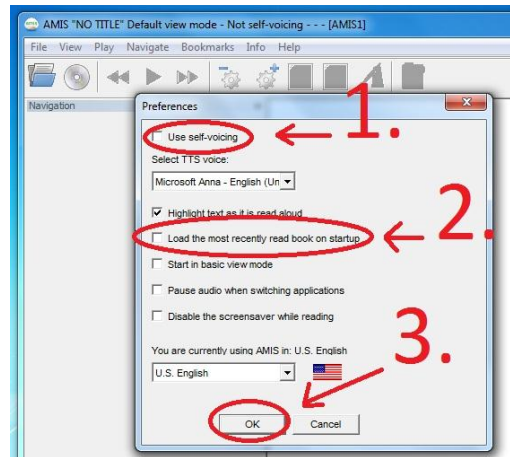
slika 25

Potrebno je da odradimo par podešavanja prije nego otvorimo neku od čitanki. Kliknemo na file, zatim na preference (slika 26), otvara se novi prozor kao na slici 26 u kom isključujemo glas naratora iz AMIS-a i opciju da nam otvara knjigu koju najčešće koristimo.

slika 26

Obratiti pažnju da stavke slika 27-1 i slika 27-2 **ne trebaju** da budu označene i tek onda kliknuti **OK**.

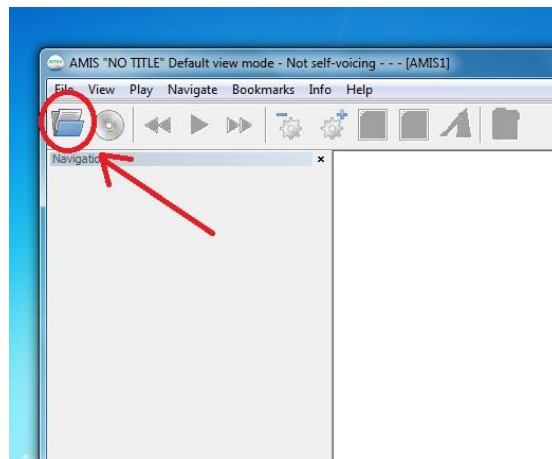
slika 27

Sav posao koji ste do sada uradili radite samo prvi put kada podešavate računar za čitanje DAISY knjiga, dakle, sva instaliranja i podešavanja koja ste do sad uradili ostaju i za svaku narednu knjigu koju želite da slušate u AMIS-u.

Kada završite sa instalacijom AMIS-a možete obrisati iz foldera fajlove koje ste skinuli radi instalacije AMIS-a (slika 17 i 18).

Otvaranje DAISY knjige u AMIS-u

Otvorimo prvi udžbenik u DAISY formatu tako što ćemo pokrenuti AMIS dvostrukim klikom na ikonicu AMIS-a (slika 24) koja se nalazi na desktopu. Kada se pokrene program AMIS (slika 28) kliknuti na ikonicu open (slika 28).

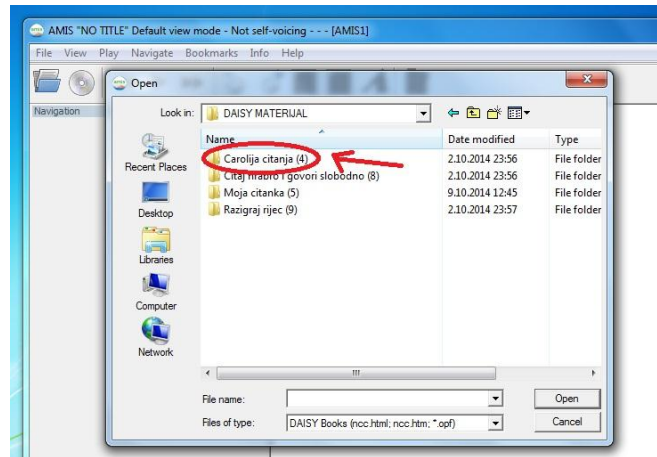
slika 28

U novootvorenom prozoru kliknemo na desktop ikonicu i sa desne strane pronalazimo naš folder DAISY MATERIJAL koji otvaramo dvostrukim klikom (slika 29).

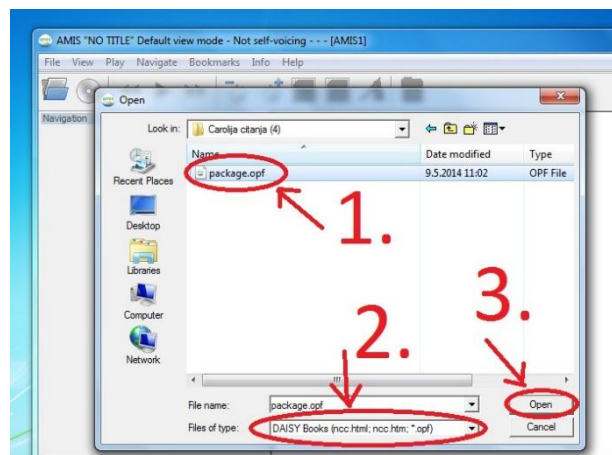
slika 29

Kada se otvori prozor kao na slici 30, dvostrukim klikom biramo jedan od udžbenika koji želite da pokrenete:

slika 30

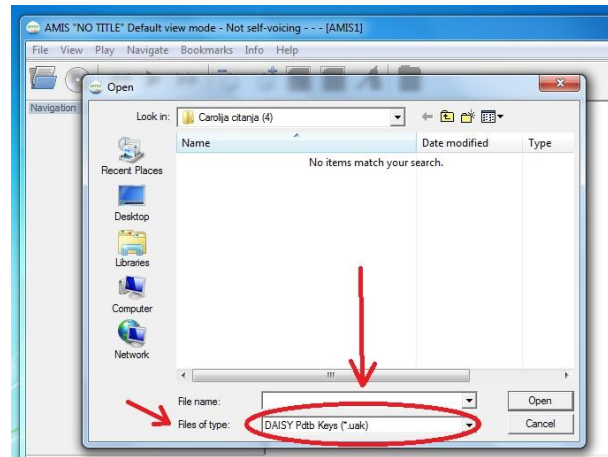
U novom prozoru treba da se pojavi fajl **package.opf** (slika 31). Dvostrukim klikom na taj fajl (slika 31 – 1.) pokreće se knjiga (ili označavanjem tog fajla (slika 31 – 1.) pa klikom na **Open** (slika 31 – 3.)).

slika 31

Ako se desi da u otvorenom prozoru nema fajla **package.opf** (slika 32) to znači da u **Files of type** nije označen tip fajla koji treba. Kliknuti kaona označeno mjesto na slici 32 i odabrati **DAISY Books (ncc.html; ncc.html; *.opf)**. Kada se pojavi **package.opf** (slika 31) dvostrukim klikom na taj fajl

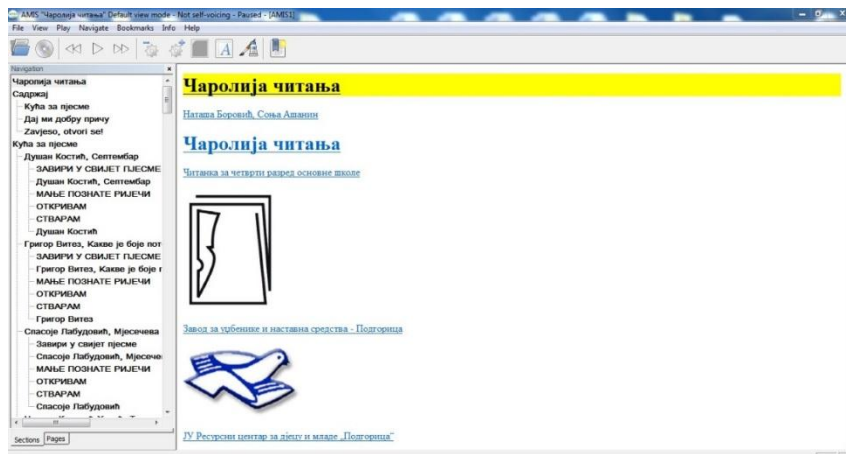
(slika 31-1.) pokreće se knjiga (ili označavanjem tog fajla (slika 31-1.) pa klikom na **Open** (slika 31-3.)).

slika 32

Ukoliko se ovaj problem bude ponavljao, u temi **Podešavanje da AMIS prepozna udžbenik** imate uputstvo kako da ubuduće AMIS prepozna *package.opf*.

Ako je sve u redu AMIS će se pokrenuti i na vašem kompjuteru trebalo bi da vidite (slika 33):

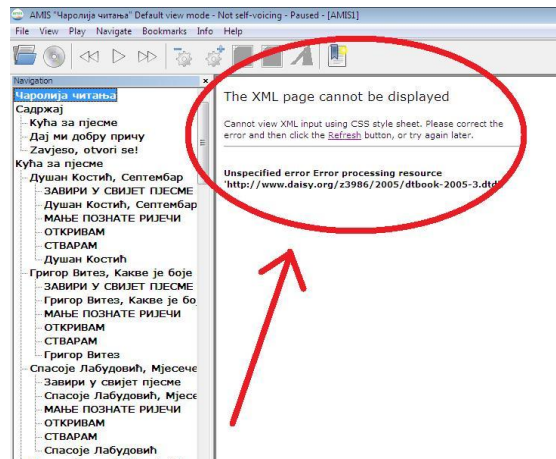

slika 33

Kada prvi put pokrećete čitanku može se desiti da je učitava par minuta zbog većeg sadržaja zvučnog zapisa udžbenika. Ukoliko se desi da nije čitav sadržaj učitao pokušajte ponovo da pokrenete udžbenik, ako se to ponovi

više puta onda je vjerovatno oštećen udžbenik i treba ga ponovo preuzeti sa sajta Resursnog centra.

Može se desiti da sa desne strane ne dobijete tekst kao što je prikazano na slici 34, da vam AMIS javi da ne prepoznaje tekst. To znači da vaš operativni sistem nema potrebne programe za pravilan rad AMIS-a. U tom slučaju pogledati temu **Instaliranje Java Runtime-a** da vidite kako da riješite taj problem.

slika 34

Upotreba AMIS-a

Navigacija kroz udžbenik

Navigacija je glavna prednost DAISY knjiga u odnosu na ostale audio knjige. Kretanje kroz knjigu može da se obavi na više načina. Najjednostavnija navigacija je pomoću prečica na tastaturi, što je ujedno i najjednostavniji način kretanja kroz knjigu učenika bez ostatka vida.

stani/kreni – taster space (spejs, razmak)

prethodni naslov ili podnaslov – taster gore (↑)

iduća naslov ili podnaslov – taster dole (↓)

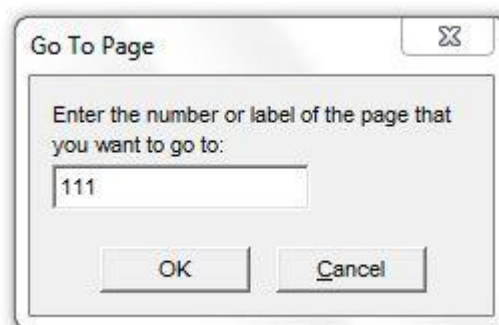
prethodna rečenica - taster lijevo (←)

iduća rečenica - taster desno (→)

prethodna strana – kombinacija tastera ctrl+(←), odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster lijevo

iduća strana – kombinacija tastera ctrl+(→), odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster desno

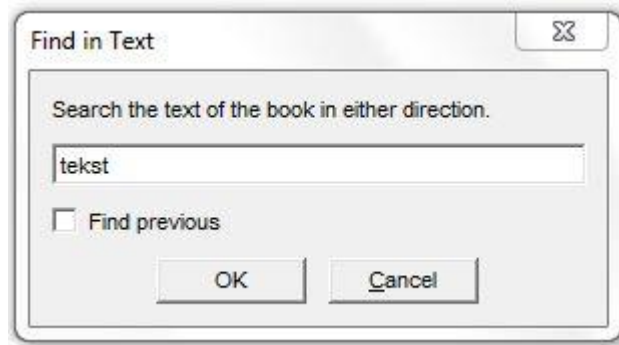
idi na stranu – kombinacija tastera ctrl+G, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa slovom G, otvara se prozor u kome upisujemo željenu stranu na kojoj želimo da se otvori knjiga

slika 35

nađi u tekstu – kombinacija tastera ctrl+F, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa slovom F, otvara se prozor u kome upisujemo

željeni tekst koji želimo da nađemo u knjizi (ova funkcija ne radi u trenutnim verzijama AMIS-a kako treba jer ne prepoznaje tekst napisan na ćirilici, dakle može naći tekst samo napisan na latinici). Ukoliko se tekst nalazi prije strane na kojoj se nalazimo moramo označiti i **Find previous**, da ne bi o ovome vodili računa preporučujemo da se uvijek prije traženja teksta pozicionirae na početak knjige.

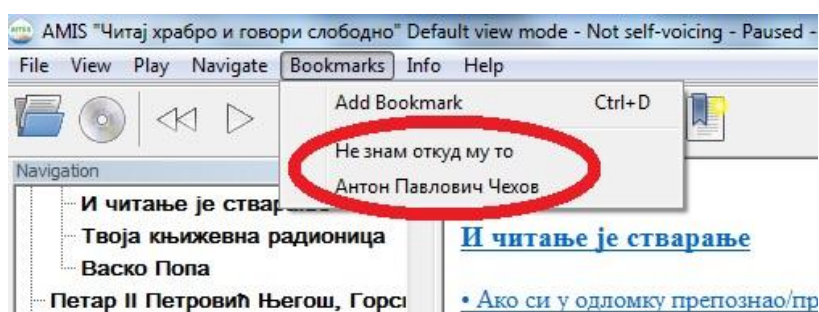

slika 36

prozor sa tekstom – taster F11, pritiskom na taster F11 na monitoru dobijate samo tekst bez dodatnih djelova prozora

dodavanje obilježenih stranica (bookmarks) – kombinacija tastera ctrl+D, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster D, to znači da markiramo taj dio teksta gdje kliknemo ovu kombinaciju tastera i da kada uđemo u **bookmarks** i kliknemo na označeni tekst odmah se knjiga i otvara na to mjesto (vidjeti sliku)

pronalaženje obilježene stranice (bookmarks) – kombinacija tastera alt+B, odnosno držimo taster alt i pritisnemo taster B, to znači da možemo da uđemo da vidimo koje djelove teksta smo markirali, strelicama gore ili dole pronađemo željeno označavanje i klikom na markirani tekst odmah otvorimo knjigu na to mjesto

slika 37

Opcije vezane za zvuk

brže čitanje – kombinacija tastera ctrl++, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa znakom + (plus)

sporije čitanje – kombinacija tastera ctrl+-, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa znakom - (minus)

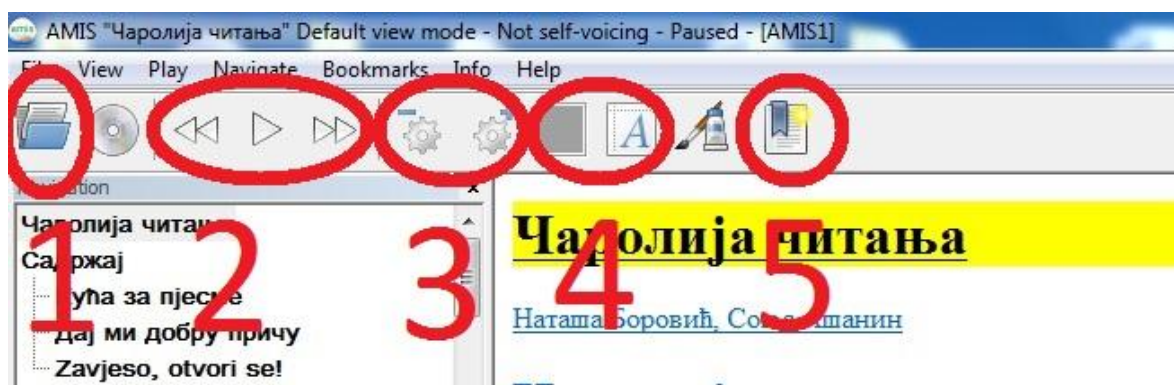
normalno čitanje – kombinacija tastera ctrl+0, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster 0

pojačavanje jačine zvuka – kombinacija tastera ctrl+(↑), odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa znakom ↑

smanjivanje jačine zvuka – kombinacija tastera ctrl+(↓), odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa znakom ↓

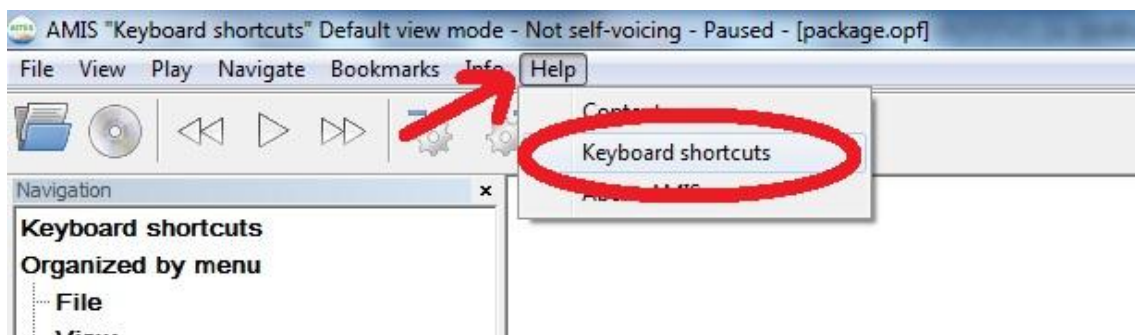
Na sljedećoj slici su označene brojevima još neke komande koje se aktiviraju klikom miša:

- 1 – open, učitaj i pokreni knjigu
- 2 – grupa komandi za pauziranje, pokretanje i premotavanje knjige
- 3 – ubrzavanje i usporavanje čitanja knjige
- 4 – uvećavanje ili smanjivanje veličine slova
- 5 – bookmark, obilježavanje stranica knjige

slika 38

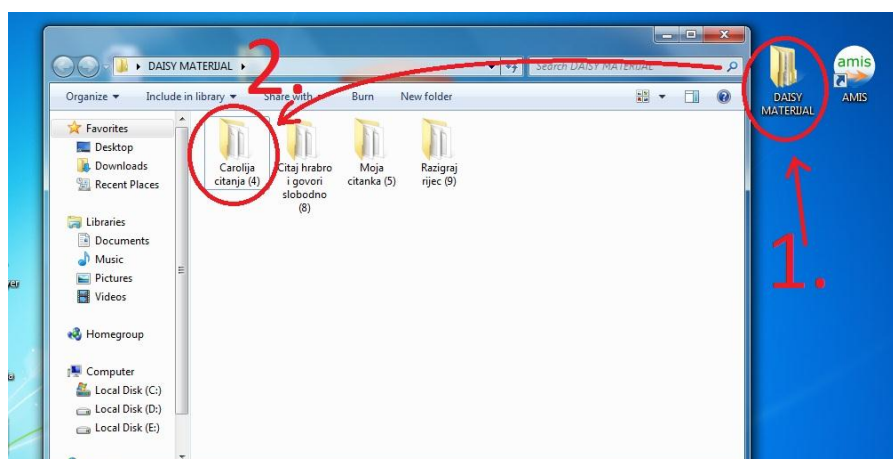
Ovo su neke od prečica koje smo odvojili i za koje smatramo da je dovoljno znati za rukovanjem AMIS programom. Sve prečice možete naći klikom na **Help**, pa na **Keyboard shortcuts**

slika 39

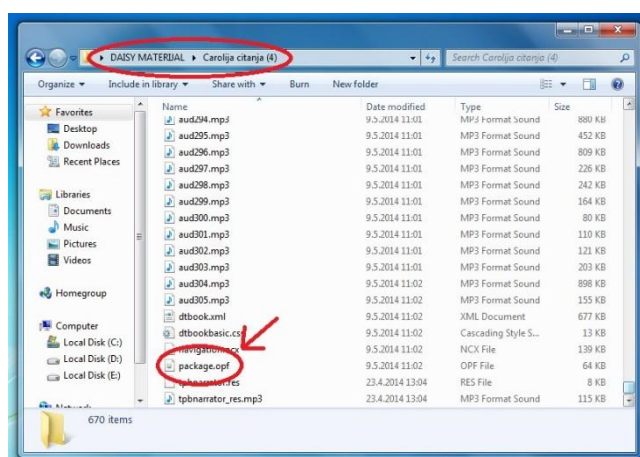
Podešavanje da AMIS prepozna udžbenik

Ako se AMIS instalira prvi put na nekom kompjuteru dešava se da ne prepozna DAISY knjige. U tom slučaju treba podesiti da se **package.opf** uvijek otvara u AMIS-u. Otvaramo folder **DAISI MATERIJAL** i u njemu tražimo jedan od udžbenika (slika 40).

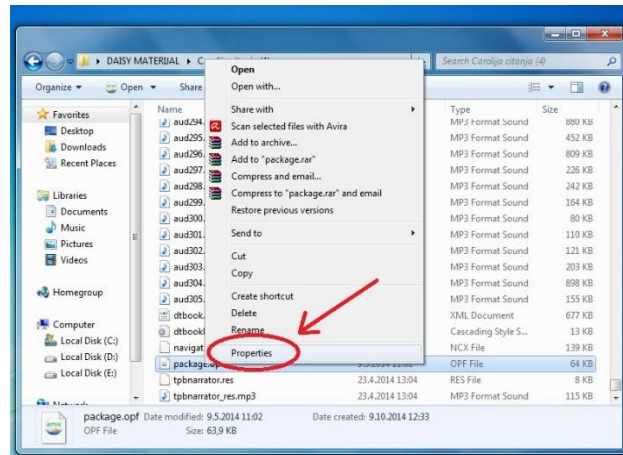
slika 40

U folderu udžbenika pronađemo fajl **package.opf** koji se obično nalazi pri dnu foldera (slika 41).

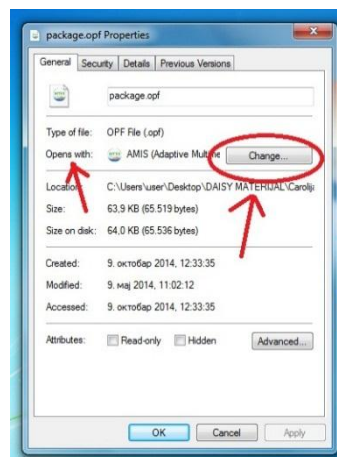
slika 41

Obilježimo ga a zatim desnim klikom otvorimo padajući meni sa opcijama . Poslije desnog klika izaberemo opciju **Properties** (slika 42).

slika 42

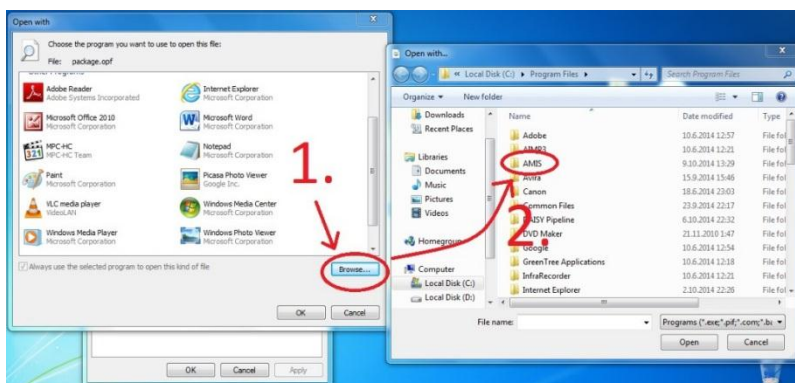
Kada kliknemo na **Properties** otvara se novi prozor kao na slici 43:

slika 43

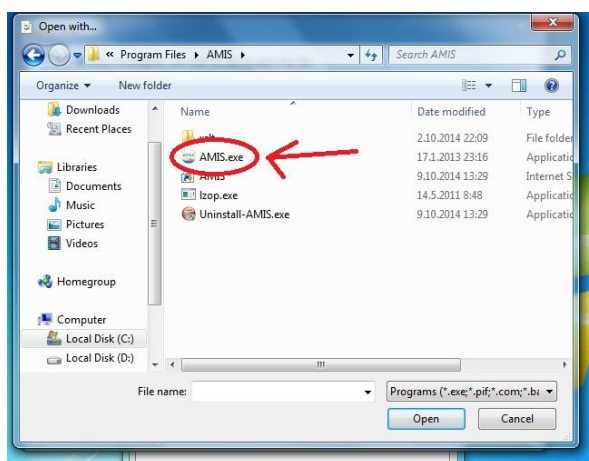
Nakon klika na Change kao što je označeno na slici 36 dobijamo novi prozor kao na slici 44. Prvo kliknemo na **Browse** (slika 44 lijevo) u novootvorenom folderu dvostrukim lijevim klikom otvaramo folder AMIS:

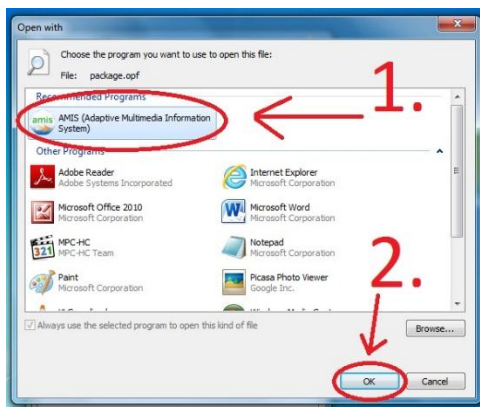
slika 44

Kada otvorimo folder AMIS lijevim dvoklikom pokrećemo fajl **AMIS.exe** kao na slici 45:

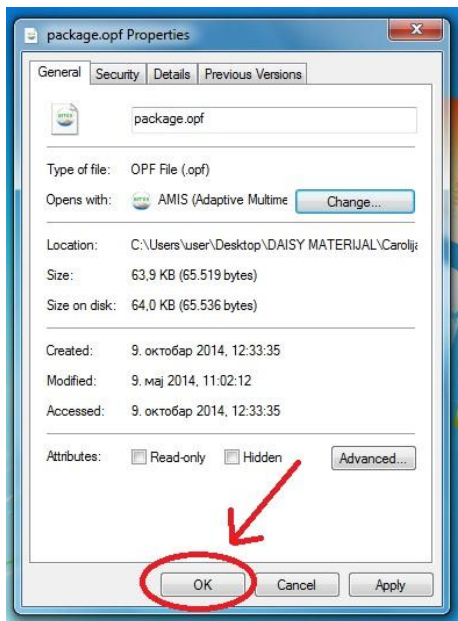
slika 45

Poslije dvoklika na AMIS.exe ovaj prozor se zatvara i vraćate se na prethodni prozor (slika 46), na kome prvo označite **AMIS** a zatim potvrdite sa **OK**.

slika 46

Još jednom potvrdite **OK** i nakon toga ponovo pokrećete knjige kao što je već opisano.

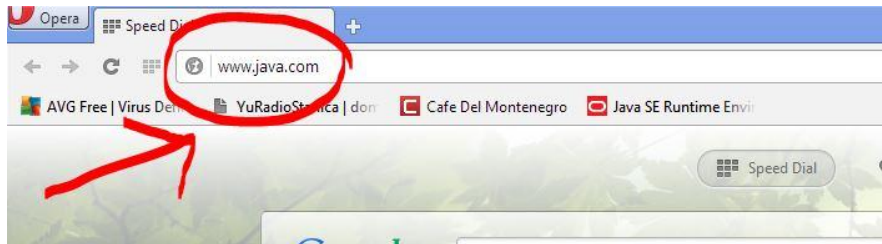

slika 47

Instaliranje Java Runtime-a

Kao što je rečeno može se desiti da AMIS ne otvara knjigu kako treba (da javlja da ne prepoznaje tekst). Da bi riješili taj problem potrebno je svom operativnom sistemu da instalirate program Java Runtime 1.6 ili mlađi. Potreban program nalazimo tako što kucamo u adresnoj liniji adresu sajta www.java.com (slika 48):

slika 48

Klikom na taster **ENTER** otvara se sajt Jave na kome biramo **Free Java Download** (slika 49):

slika 49

Zatim potvrdimo **Agree and Start Free Download** (slika 50)

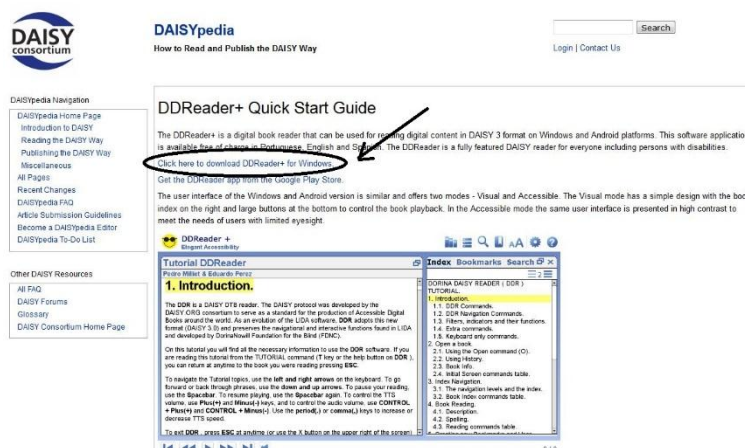

slika 50

Klikom na obilježeno program će se smjestiti u folder downloads (kao što je objašnjeno za skidanje i instaliranje AMIS-a) iz koga ćemo ga pokrenuti i instalirati jer nam je bitan za pravilan rad AMIS-a.

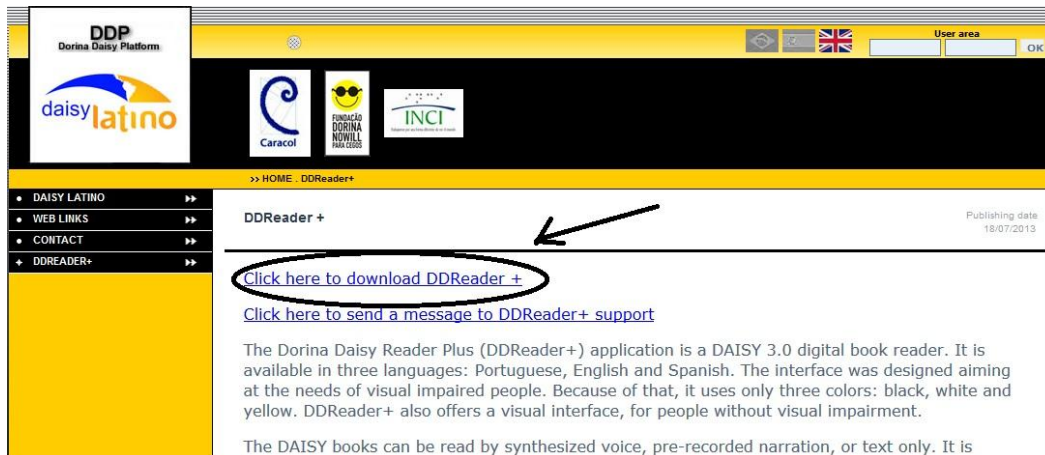
Instaliranje DDreader-a

Osim na sajtu Resursnog centra za djecu i mlade “Podgorica” DDreader+ možete preuzeti i na sajtu www.daisy.org/daisypedia/ddreader-quick-start-guide (slika 51).

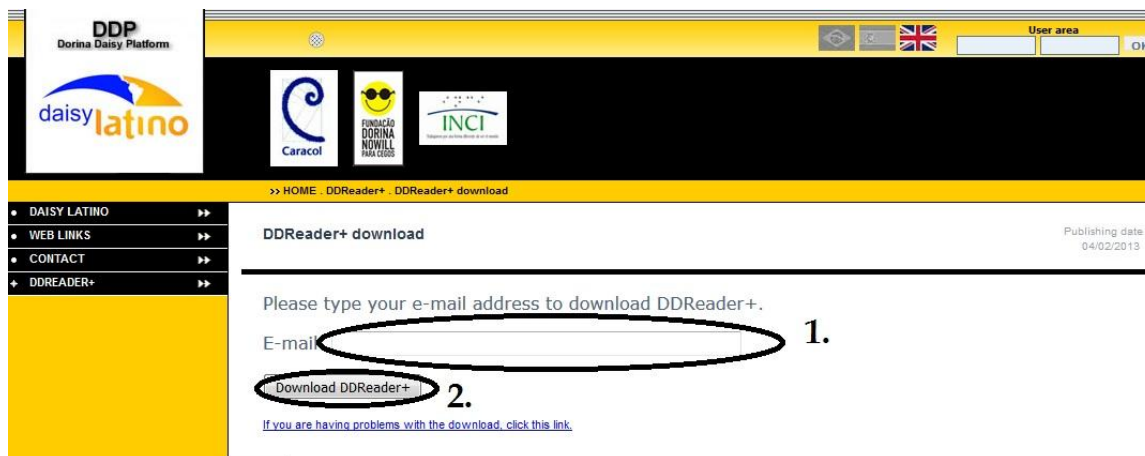
slika 51

Kada se otvori nova stranica kliknete da preuzmete fajl za instaliranje programa

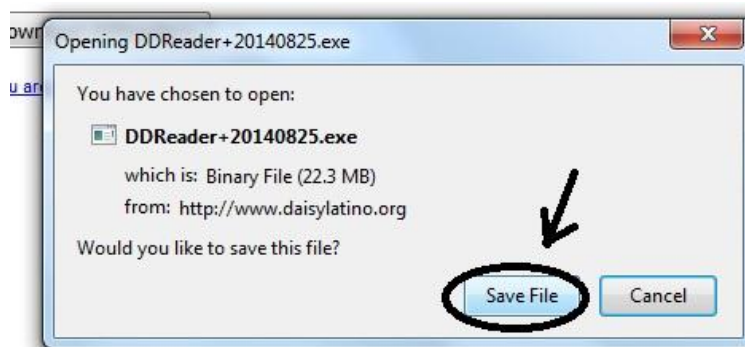
sliak 52

Otvora vam se novi prozor u koji možete a ne morate da unesete svoj mail adresu i kliknete "download DDreader+" da preuzmete fajl

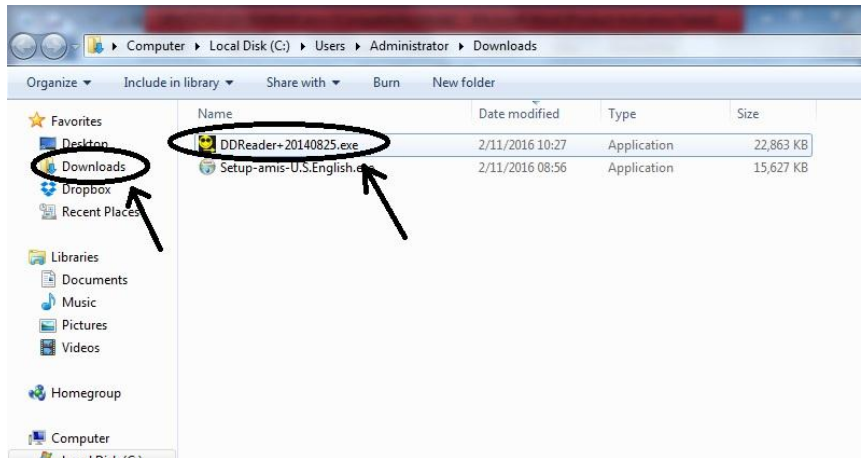
slika 53

U novom prozoru potvrdite da preuzimate instalacioni fajl tako što kliknete na "save file".

slika 54

Ako nije drugačije podešeno u vašem internet pregledaču fajl će biti sačuvan u folderu **downloads**

slika 55

Kada pokrenete instalacioni fajl potvrdite da želite da instalirate program tako što ćete kliknuti na “run” u novootvorenom prozoru

slika 56

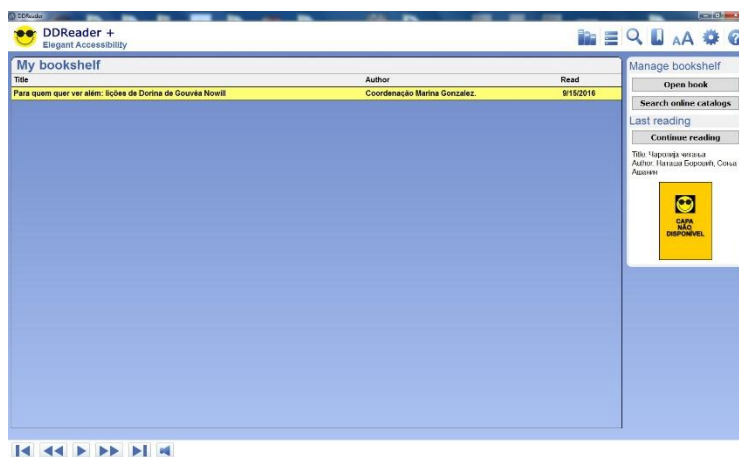
Nakon instalacije program se pokreće i na desktopu se kreira ikonica za pokretanje DDreader-a

slika 57

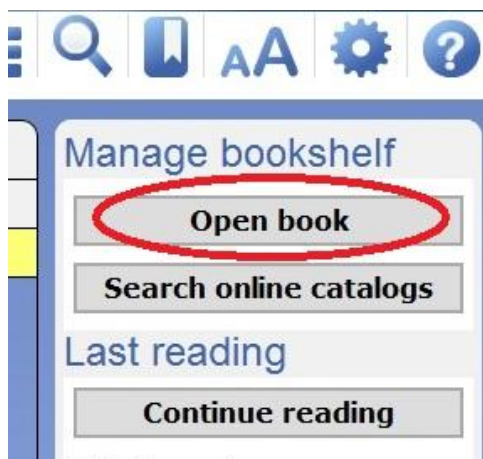
Otvaranje knjige u DDreader-u

Program pokrećete pomoću ikonice na desktopu koju ste dobili kada ste instalirali program (slika 57). Prvi put pokrenuti program izgleda kao na sledećoj slici

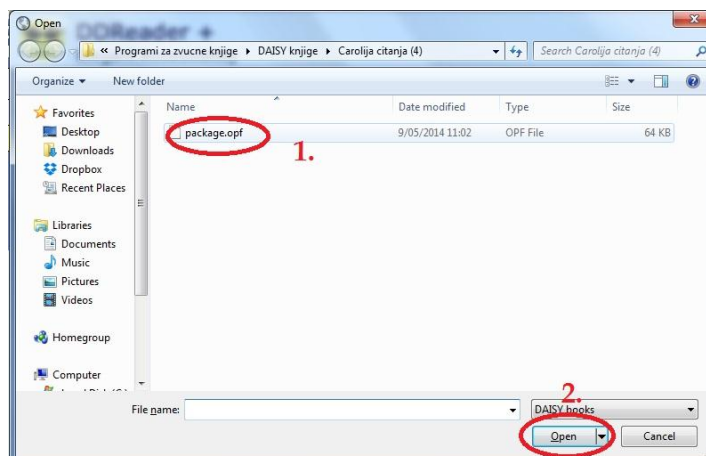
slika 58

Da bi ste otvorili knjigu kliknete ili slovo “O” na tastaturi ili kliknete na “open book”

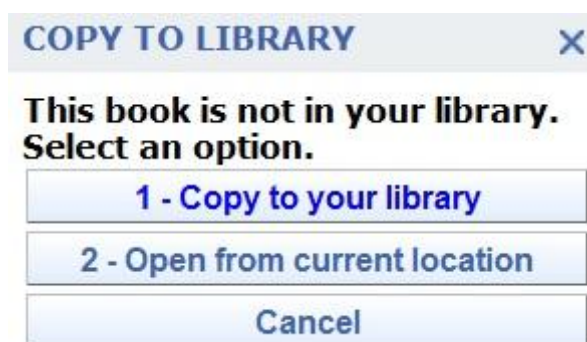
slika 59

U novootvorenom prozoru pronađete traženu knjigu, označite fajl *package.opf* i kliknete na *open*.

slika 60

Imate mogućnost dva izbora:

slika 61

1 - copy to your library – što znači da će pokrenuti knjigu i da će se ona biti smještena u biblioteci programa. U biblioteku možete otići klikom na ikonicu biblioteke ili klikom na slovo “H” na tastaturi.

slika 62

2 - open from current location – otvara knjigu ali je ne smiješta u biblioteku programa.

Upotreba DDreader-a

Kretanje kroz knjigu može da se obavi na više načina. Jedan od načina je putem grafičkih komandi koje se nalaze na dnu otvorene knjige kao što je prikazano na slici:

slika 63

Značenja komandi su:

- 1 – ide na prethodni naslov nivoa 1
- 2 – ide na prethodni segment teksta (rečenicu)
- 3 – kreni/stani (play/pause)
- 4 – ide na sledeći segment teksta (rečenicu)
- 5 – ide na prethodni naslov nivoa 1
- 6 – isključuje zvuk knjige
- 7 – klizač pomoću kojeg možete da izaberete traženu stranu
- 8 – prikazuje koju ste stranu odabrali pomoću klizača i koliko strana ima knjiga

Na sledećoj slici je prikazana grupa grafičkih komandi:

slika 64

- 1 – otvara biblioteku

2 – isčitava naslove knjige

3 – pretražuje knjigu po zadatom tekstu (problem predstavlja ukoliko je knjiga napisana ćirilicom onda pretraga treba da ide na ćirilici)

4 – dodaje bookmark na dijelu knjige koji se ćita

5 – podešavanje velićine slova

6 – podešavanje programa

7 – pomoć oko korišćenja programa

Klikom mišem na određena dugmad možete dobiti pregled naslova knjige, bookmark-a ili rijeći/teksta koji ste tražili kao što je prikazano na slici:

slika 65

1 – naslovi knjige, klikom na određeni naslov/podnaslov može se pokrenuti knjiga od oznaćenog dijela

2 – pregled postavljenih bookmark-a, klikom na određeni bookmark može se pokrenuti knjiga od oznaćenog dijela

3 – pregled pretraživanog teksta

Pomoću tastature imamo sledeće navigacije kroz knjigu:

taster space (spejs, razmak) – stani/kreni

taster lijevo (↑) - prethodna rećenica

taster desno (↓) - iduća rećenica

taster gore (←) - prethodni naslov odabranog nivoa navigacije

taster dole (→) - iduća naslov odabranog nivoa navigacije

tasteri 1, 2, 3, 4, 5, 6 – bira nivo navigacije, odnosno nivo naslova po kojima će navigacija da ide

taster G - idi na stranu. Otvora se prozor u kome upisujemo željenu stranu na kojoj želimo da se otvori knjiga

taster P - nađi u tekstu. Otvora se prozor u kome upisujemo željeni tekst koji želimo da nađemo u knjizi (ova funkcija ne radi kako treba jer ne prepoznaje tekst napisan na ćirilici, dakle može naći tekst samo napisan na latinici).

taster + (plus) - pojačava zvuk govorne podrške programa

taster – (minus) – utišava zvuk govorne podrške programa

kombinacija tastera CTRL i + (plus) – pojačava zvuk čitanja teksta

kombinacija tastera CTRL i - (minus) – utišava zvuk čitanja teksta

taster L – čita ispočetka knjigu

taster M - dodavanje obilježenih stranica (bookmarks). To znači da markiramo taj dio teksta gdje kliknemo ovu kombinaciju tastera i da kada uđemo u bookmarks i kliknemo na označeni tekst odmah se knjiga i otvara na to mjesto (vidjeti sliku)

taster 0 (nula) – ide na sledeći bookmark

taster 9 – ide na prethodni bookmark

taster F11 – puni prikaz knjige, preko ekrana je prikazana knjiga, iz ovog prikaza se izlazi ponovnim klikom na taster F11

taster . (tačka) – ubrzava čitanje knjige

taster , (zarez) – usporava čitanje knjige

taster I – iščitava naslove. Ukoliko ste izabrali nivo 1 iščitava samo glavne naslove, ukoliko izabereze nivo 2 (klikom na taster 2) iščitava i naslove nivoa 2 (podnaslove)

taster F – uvećava tekst (kada dođe do maksimuma vraća na početnu veličinu)

pronalaženje obilježene stranice (bookmarks) – kombinacija tastera alt+B, odnosno držimo taster alt i pritisnemo taster B, to znači da možemo da uđemo da vidimo koje djelove teksta smo markirali, strelicama gore ili dole pronađemo željeno označavanje i klikom na markirani tekst odmah otvorimo knjigu na to mjesto

Opcije vezane za zvuk

brže čitanje – kombinacija tastera ctrl++, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa znakom + (plus)

sporije čitanje – kombinacija tastera ctrl+-, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster sa znakom - (minus)

normalno čitanje – kombinacija tastera ctrl+0, odnosno držimo taster kontrol i pritisnemo taster 0

Ovo su neke od prečica koje smo odvojili i za koje smatramo da je dovoljno znati za rukovanjem DDreader+ programom. Sve prečice možete naći klikom na taster T.